

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรสงคราม
LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING ACADEMIC
UNDER SAMUTSONGKHARM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE

ปวีณา กลั่นสกุล

PAWEENA KLANSAKUL

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Master's degree student Education Administration Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: 6633100062@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม (2) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามุทสาทรสงคราม และ (3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาทรสงคราม

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาทรสงคราม ปีการศึกษา 2567 จำนวนตามสุตรยามาเน่ และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่ง ชั้นตามสัดส่วน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 237 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณ ค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ชั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาทรสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามุทสาทรสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ (3) ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ถดถอยพหุคูณ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ตัว ได้แก่ ด้านความฉลาด รอบรู้ สติปัญญา ด้านการคิดริเริ่ม และด้านความรู้ในงาน ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามุทสาทรสงคราม

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุทสาทรสงคราม

ABSTRACT

The purposes of this research were : (1) to study the leadership administrators under Samutsongkhram Primary Educational Service Area : (2) to study the academic under Samutsongkhram Primary Educational Service Area.and (3) to study the leadership of school administrators affect the academic management of the educational institution. under Samutsongkhram Primary Educational Service Area.

This research was a survey research. The sample used in this research was school teachers in educational institutions affiliated to the Samut Songkhram Primary Education Area Office. The 2024 academic year was calculated according to the Taro Yamane formula and used the proportional stratified random sampling technique for a sample of 237 people. Using basic statistics, frequency, percentage, mean, Standard Deviation, Pearson's correlation coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results of this research revealed that: (1) transformational leadership of administrators under Samut Songkhram Primary Educational Service Area. Overall, the result was high level. (2) As each aspect was high level as well. and the result of academic management of educational institutions affiliated to the Samut Songkhram Primary Education Area Office. Overall, it was very high, as each aspect was high level as well. (3) The results of the analysis of the multiple regression coefficient at the level of .05 with a statistically significant level of 3 digits, such as intelligence, knowledge, intelligence , initiative , and knowledge of work , affect the academic management of the educational institution affiliated to the Samut Songkhram Primary Education Area Office,

Keywords: Leadership of School Administrators, Academic, Samut Songkharm Primary Educational Service Area Office

บทนำ

“การศึกษา” ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้มีสมรรถนะที่พร้อมจะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลก อีกทั้งยังเป็นกลไกหลักในการพัฒนา ส่งเสริม ปลูกฝัง แนวความคิด องค์ความรู้ให้กับพลเมืองและสังคม ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นตัวแปรหลักของความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (Long term competitiveness) ของประเทศ โดยในปัจจุบันการศึกษาของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองผู้เรียนในหลายมิติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงความรู้ เพิ่มทักษะ และนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่มุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้นำไปเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาการศึกษา และการเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมประเทศ และของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความเป็นพลวัต เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับ

ต่างประเทศที่รายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งภายใต้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 ได้กำหนดสาระสำคัญในการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษา 5 ประการ ประกอบด้วย 1) การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (Access) 2) ความเท่าเทียมทางการศึกษา (Equity) 3) คุณภาพการศึกษา (Quality) 4) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และ 5) ตอบโจทย์บริบทการเปลี่ยนแปลง (Relevancy) ในระยะอีก 20 ปีข้างหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง มาตรา 39 กล่าวถึงหลักการบริหารการศึกษา ซึ่งได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้มีส่วนรับผิดชอบมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาโดยตรงในทุกๆระดับ การที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับข้อบ่งชี้และภารกิจการบริหาร และจัดการสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทสำคัญในฐานะหัวหน้าหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับครู และนักเรียนมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนนอกจากจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการบริหารงานแล้ว จำเป็นต้องเป็นผู้นำทางวิชาการด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2567 จำนวน 580 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2567)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2567 คำนวณตามสูตร Taro Yamane (1973) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 237 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ จากนักวิชาการ จำนวน 10 ท่าน ได้แก่ Jack (2008) Mark (2008) พรนภา (2560) สาลิตา (2560) ปรียาภรณ์ (2562) ศศิกรณ (2562) ไทพนา (2562) เศรษฐพงศ์ (2563) ชนกานต์ (2564) และชลนิชา (2564) พบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 2) การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา 3) การพัฒนาหลักสูตร 4) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การประกันคุณภาพภายในการศึกษา และ 7) การนิเทศการศึกษา โดยพิจารณาถึงความครอบคลุมและสอดคล้องกับบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่ตามกรอบที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้

สำหรับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่กำหนดตัวแปรอิสระผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ จำนวน 8 ท่าน ได้แก่ Howe. 2001) Kirkpatrick and Locke. (1991) Stogdill. (1948) Yukl. (1989) กัลยาณี สูงสมบัติ (2550) ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2550) เสรี วงษ์มณฑา (2550) จอมพงศ์ มงคลวนิช (2554) พบว่าภาวะผู้นำประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความฉลาด รอบรู้ สติปัญญา 2) ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม 3) ด้านความกล้าหาญ / เด็ดขาด 4) ด้านการคิดริเริ่ม 5) ด้านการประสานงาน มนุษยสัมพันธ์ และ 6) ด้านความรู้ในงาน

3. ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านความฉลาด รอบรู้ สติปัญญา
- 2) ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
- 3) ด้านความกล้าหาญ / เด็ดขาด
- 4) ด้านการคิดริเริ่ม
- 5) ด้านการประสานงาน มนุษยสัมพันธ์
- 6) ด้านความรู้ในงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 ด้าน

- 1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 2) การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา
- 3) การพัฒนาหลักสูตร
- 4) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 6) การประกันคุณภาพภายในการศึกษา
- 7) การนิเทศการศึกษา

4. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม” เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

4.1 หลักเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม

แบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต 5 ระดับ

4.2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา ตลอดจนนำแบบวัดที่มีนักวิชาการต่าง ๆ ศึกษาไว้มาใช้สร้างเป็นแบบสอบถาม โดยปรับให้เหมาะสมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม มีรายละเอียดการสร้างเครื่องมือวิจัยดังนี้

4.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย โดยการนำแบบสอบถามที่มีนักวิชาการต่าง ๆ ศึกษาไว้มาใช้สร้างเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับข้อคำถามให้เหมาะสมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

4.2.2 สร้างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้อง ของแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัย

4.2.3 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้อง โดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือมีประสบการณ์ทางการบริหาร สถานศึกษา ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
- 2) เป็นครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
- 3) สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป

ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบแบบสอบถามให้มีความครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ และให้คะแนนแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน +1 หากมั่นใจว่า ข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 หากไม่มั่นใจว่า ข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 หากมั่นใจว่า ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

4.2.4 นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบและให้คะแนนแล้ว มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยเกณฑ์ข้อคำถามที่ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปสามารถยอมรับได้และอยู่ในแบบสอบถาม

4.3 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง

4.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

4.6 นำข้อมูลที่ได้จากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) มาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาจะต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.7 ถือว่ายอมรับได้ ทั้งนี้เมื่อทำการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่า .973

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage = %) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.)

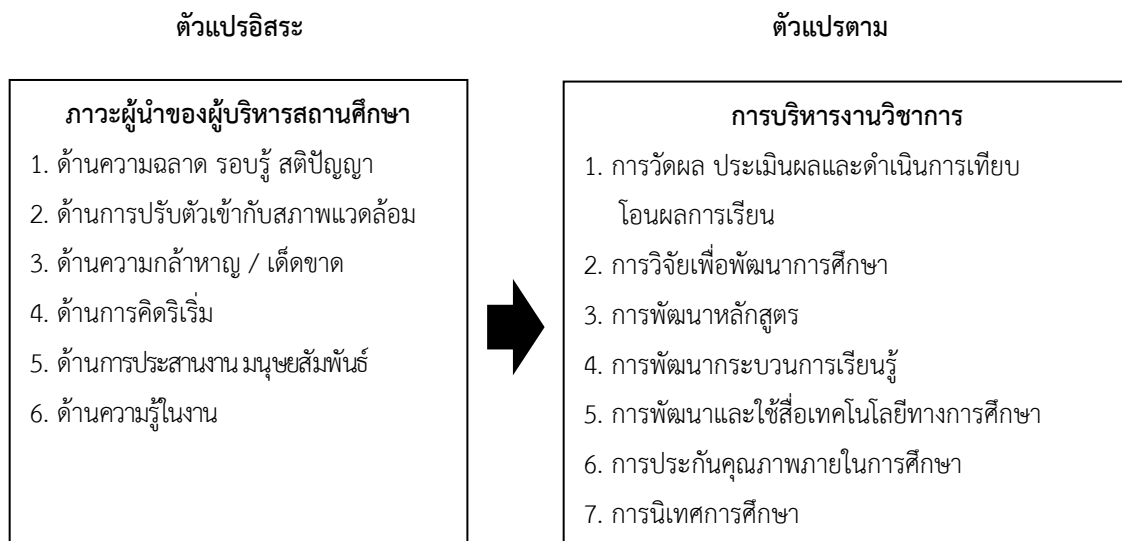
5.2 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือวิจัย หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC)

5.3 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือวิจัย หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Cronbach's Alpha Coefficient)

5.4. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

5.5 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาการศึกษาภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อบริหารงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษากิจการงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงบูรพ์สิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สรุปผลได้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงบูรพ์สิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงบูรพ์สิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือผู้บริหารโรงเรียนได้พัฒนาตนเองและครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร รองลงมาคือผู้บริหารโรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรสำหรับครู และผู้บริหารโรงเรียนแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้บริหารโรงเรียนจัดทำหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

1.2 ด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงบูรพ์สิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนของท่านวางแผนกำหนดระยะเวลาการวัดผล ประเมินผล และจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเวลาเรียนสำหรับข้ออื่นๆอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนและการสอน รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียนมีการตรวจสอบคุณภาพการวัดผลประเมินผลให้ตรงตามตัวชี้วัดของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และผู้บริหารโรงเรียนกำกับติดตามมีการวัดและประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนดไว้ตามลำดับ

1.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงบูรพ์สิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนครู บุคลากรในโรงเรียนให้เข้าร่วมประชุม สัมมนา ฝึกอบรม ด้านการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำความรู้และทักษะมาพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือผู้บริหารโรงเรียนได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้ครูอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนครู ให้ทำวิจัยในชั้นเรียนและทำเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อเลื่อนระดับ หรือเลื่อนวิทยฐานะ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการดำเนินงานด้านการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อทบทวนแก้ไขหรือแสวงหาวิธีใหม่มาปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงบูรพ์สิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการนิเทศการศึกษาพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา

น้อย 3 ลำดับแรก คือผู้บริหารโรงเรียนเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสังเกตการจัดการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือผู้บริหารโรงเรียนสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และคณะครู เพื่อการยอมรับในการนิเทศ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้บริหารโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในและผู้บริหารโรงเรียนของท่านกำกับติดตามการนิเทศอย่างเป็นระบบ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการนิเทศตามแผนและโครงการที่กำหนดตามปฏิทินปฏิบัติงาน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

1.5 ด้านการแนะแนว พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตบัณฑิตบุรี สิ่งซึ่งสกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการแนะแนว พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดบริการศึกษาต่อสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และประกอบอาชีพแก่นักเรียน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือผู้บริหารโรงเรียนมีการบริการจัดป้ายนิเทศและเอกสารแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดบริการติดตามผลนักเรียนชั้น ป.6 และ ม.3 และผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมแนะแนวที่ทำให้นักเรียนมีความรู้ และประสบการณ์ด้าน การศึกษาต่อ อาชีพ และบุคลิกภาพ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ

2. เปรียบเทียบการประเมินของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตบัณฑิตบุรี สิ่งซึ่งสกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและระดับการศึกษา พบว่า

2.1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตบัณฑิตบุรี สิ่งซึ่งสกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามการประเมินของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป และน้อยกว่า 10 ปี พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตบัณฑิตบุรี สิ่งซึ่งสกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามการประเมินของครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป และปริญญาตรีพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สามารถนาประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่าระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากภาวะผู้นำเป็นกระบวนการในการสร้างความเชื่อถือ และศรัทธาให้เกิดการยอมรับ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ครูในการปฏิบัติงานได้ และสามารถขอความช่วยเหลือเพื่อให้การทำงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ นพรัตน์ แยมโกสุม (2565) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลในการ

บริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่าระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียน การสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงสุดเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนตามภารกิจของสถานศึกษา ตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ที่มีวิสัยทัศน์ “ผู้เรียนได้รับการศึกษาตลอดชีวิต มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” สอดคล้องกับการศึกษาของนพรัตน์ แยมโกสุม (2565) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

3. สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม อย่างมีระดับนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ตัว ได้แก่ ด้านความฉลาด รอบรู้ สติปัญญา ด้านการคิดริเริ่ม และด้านความรู้ในงาน ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ซึ่งหมายความว่าหากผู้บริหารสถานศึกษามีด้านความฉลาด รอบรู้ สติปัญญา ด้านการคิดริเริ่ม และด้านความรู้ในงาน สูงขึ้น ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจะสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่กระตือรือร้นและใส่ใจครูในการนิเทศภายในสถานศึกษา พร้อมทั้งกำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนของครูตามหลักสูตรของสถานศึกษา ให้คำปรึกษา เสนอแนะ และให้การช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอน ให้ความร่วมมือและให้บริการในการปรับปรุง ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน กำกับ ติดตามให้ครูนำแผนงานวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่การปฏิบัติจริง สอดคล้องกับ ปวีณา บุทธิจักร (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สอดคล้องกับการศึกษาของ ปวีณา บุทธิจักร (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน 1 ใน 4 ด้าน คือ การนิเทศ การศึกษา และสอดคล้องกับ ปิยธิดา ทาปลัด (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนาสังกัดสา

นักรงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชาระยอง เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพียง 2 ด้าน ที่เป็นตัวแปรพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน คือ ด้านการนิเทศ และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ จะเห็นได้ว่าตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ถึงแม้ว่าตัวแปรภาวะผู้นำด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านความกล้าหาญ / เด็ดขาด และด้านการประสานงาน มนุษยสัมพันธ์ จะไม่มีอิทธิพลทางตรงกับตัวแปรประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ แต่เมื่อพิจารณาที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (X1 – X6) แล้วพบว่ามีความสัมพันธ์กันสูง ดังนั้น อาจยังกล่าวไม่ได้ชัดเจนนักว่าตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากเป็นข้อจำกัดของสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ดังนั้นการสร้างประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ยังคงต้องอาศัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ทั้ง 6 องค์ประกอบ โดยควรเน้นไปที่ด้านความฉลาด รอบรู้ สติปัญญา ด้านการคิดริเริ่ม และด้านความรู้ในงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุอื่นที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
2. ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
3. ควรมีการวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรรรัตน์ อยู่ประสิทธิ์. (2562). อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับบรรยากาศส่งเสริมนวัตกรรม ของทีมงาน ที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย รามคำแหง.
- กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สำกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชาระยอง เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก.
- กัญญณัฐ ตรีผลพันธ์. (2566). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดบ่อน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปฐมศึกษา เขต 1. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กันยพร ชีรเวคิน, จิตาภา ธิรศิริกุล, และ ธนวรรณ แสงสุวรรณ. (2561). ภาวะผู้นำกับประสิทธิผล การบริหารจัดการกิจการเพื่อสังคมด้านอุตสาหกรรมอาหารอินทรีย์ในประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ, 11(3), 325-332. ยพร ชีรเวคิน (2563)
- คุรุสภา. (2556). สาระความรู้สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครูผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- จตุรงค์ ธนะสีสังกูร. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร. นครราชสีมา: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- จิราภรณ์ จันทร์สุพัฒน์. (2544). การกิจ โครงสร้าง และอัตรากำลังของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชันการพิมพ์.

จิราวรรณ อินเกิด. (2564). **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.**

เจริญพร คำจารย์. (2558). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปร.ด.สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**

Guihua Xie and Yangyang Zhang. (2020). School of golden touch? A study of school effectiveness in improving student academic performance,. **The Journal of Chinese Sociology** 7, 7 (May 2020): 1-22.

Heck, Ronald H. Terry J. Larsen and Geoge A. Marcoulides. (1990). Instructional Leadership and School Achievement : Validation of a Causal Model. **Educational Administration Quarterly.** 26(2) : 94-A.

Hossien Zeinalipour, "School Connectedness, **Academic Self-Efficacy, and Academic Performance: Mediating Role of Hope,**" *Psychological Reports Journal* 125, 4 (August 2022): 2052-2068.

Mott. P. E. (1977). *The characteristics of efficient organization.* New York: Harper and Row Smith. R.H. and Others. (1980). **Management: Making organizations perform.** New York: Macmillan.

Pantelides, J. R. (1991). **An exploration of the relationship between specific instructional leadership behaviors of elementary principals and student achievement.** *Dissertation Abstracts International*, 52(3), p.768-A